

Ευαισθητοποίηση παιδιών και εφήβων
μέσα από τη δημιουργία ταινίας stop
motion από τους ίδιους: Ένα εν
δυνάμει εκπαιδευτικό εργαλείο.

Μπάτσιου Παρασκευή
Κότερος Ελευθέριος
Βενετής Λάμπρος-Παναγιώτης

Σήμερα η κυριαρχία των ταινιών στη σύγχρονη εκπαίδευση και τον πολιτισμό είναι αδιαμφισβήτητη. Επιπλέον, η εξοικείωση των παιδιών με την τεχνολογία ανοίγει νέα πεδία προς εκμετάλλευση στο χώρο της εκπαίδευσης. Με την εργασία μας θελήσαμε να διερευνήσουμε και να αξιοποιήσουμε τις δυνατότητες που προσφέρει η μέθοδος της συνεργατικής κινηματογράφησης στη σχολική ζωή. Αρχικά εξετάσαμε τη σχέση του σχολείου με τον κινηματογράφο και μελετήσαμε τη βιβλιογραφία (ελληνική και ξένη) γύρω από το συμμετοχικό βίντεο και τα πεδία εφαρμογών του. Στο ερευνητικό πλαίσιο, καταγράψαμε κι αναλύσαμε μαθητικές συνεργατικές ταινίες που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο και δημιουργήσαμε μια stop motion ταινία, ψηφιοποιώντας ένα παραμύθι που έχει γράψει ένας συνάδελφος του 1ου ΕΠΑ.Λ. Μυτιλήνης, ο κ.Κορδογιάννης Γεώργιος, με τίτλο Ασημένια Χριστούγεννα. Από όλα τα παραπάνω συμπεράναμε ότι η συνεργατική δημιουργία ταινιών είναι ένα εν δυνάμει εργαλείο με πάρα πολλές προοπτικές και οφέλη.

Όπως χαρακτηριστικά γράφει ο Πούλιος, πρωτεργάτης του μαθητικού διαγωνισμού ταινιών μικρού μήκους «Σινεμά διάβασες;»: «*Η ταινία μικρού μήκους είναι ένα ιδιαίτερα πυκνογραμμένο κινηματογραφικό είδος. Στα λίγα λεπτά διάρκειας της συμπυκνώνονται ιδέες, μηνύματα, νοήματα και όλη η κινηματογραφική γλώσσα. Όταν μεταφέρεται σε επίπεδο τάξης η δημιουργία της, αποτελεί ένα μοναδικό εκπαιδευτικό εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία όλων των γνωστικών αντικειμένων μια που η ολοκλήρωσή του προϋποθέτει γλωσσικές δραστηριότητες (συγγραφή κειμένων, σεναρίου, storyboard κλπ), μαθηματικές δεξιότητες (γεωμετρία, μαθηματικοί υπολογισμοί κλπ), μουσική δημιουργία (μουσική επένδυση), εικαστική έκφραση (κατασκευή σκηνικών κλπ). Ακόμη μπορεί να υποστηρίξει όλα τα προαιρετικά προγράμματα που υλοποιούνται στο σχολείο: αγωγής υγείας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και πολιτιστικά».* (Πούλιος, 2013, σσ.4)

Στα εγχειρίδια-οδηγούς δημιουργίας ταινιών με συνεργατικό τρόπο μέσα στο σχολικό πλαίσιο προτείνονται συνήθως κάποια βασικά βήματα για την ολοκλήρωση του όλου εγχειρήματος. Τα προτεινόμενα βήματα δεν είναι πανομοιότυπα στη βιβλιογραφία, αλλά είναι πάνω κάτω τα ίδια. Ωστόσο ένα βήμα που δεν παραλείπεται ποτέ είναι η ενημέρωση προϊσταμένων και γονέων αλλά και η λήψη άδειας από τους γονείς ή τους κηδεμόνες των παιδιών της κινηματογραφικής ομάδας. Είναι απαραίτητη η γραπτή συγκατάθεση των γονέων/κηδεμόνων στην όλη διαδικασία.

Μια ακολουθία βημάτων, που συχνά προτείνεται, είναι σε αδρές γραμμές η παρακάτω:

Ορισμός του το θέματος της ταινίας - καθορισμός ομάδων κι αρμοδιοτήτων – συγγραφή σεναρίου – ορισμός χρονοδιαγράμματος – δημιουργία storyboard και καρτελών γυρισμάτων – κινηματογράφιση και μοντάζ (Πούλιος, 2013)– και φυσικά η προβολή και η διάχυση του τελικού προϊόντος.

Μέσα από τη μελέτη μας θελήσαμε να διερευνήσουμε τη σχέση της δημιουργικής διαδικασίας του συμμετοχικού βίντεο με τις μεθοδολογικές αρχές της σχολικής κοινωνικής εργασίας.

Μετά από εξέταση της σχετικής βιβλιογραφίας, των ταινιών και την ανάλυση των συνεντεύξεων των εμπυχωτών της τεχνικής του συμμετοχικού βίντεο διαπιστώνουμε μία πλήρη εναρμόνιση στόχων και μεθόδων.

Συμπεράσματα

Τα παιδιά ξεκινούν σε μία ομάδα μέσα στην οποία αλληλεπιδρούν, διαπραγματεύονται μοιράζονται και τελικά δένονται το ένα με το άλλο, ζώντας ωραίες στιγμές και δημιουργώντας όμορφες σχολικές αναμνήσεις. Για να ενταχθούν στην ομάδα συμμετοχικού βίντεο, το μοναδικό κριτήριο είναι η προσωπική δέσμευση για εργασία και σεβασμό στους άλλους. Δεν γίνονται κανενός είδους διακρίσεις για τα φυσικά τους χαρακτηριστικά. Αλλά καλούνται να αναλάβουν πρωτοβουλίες, να αρθρώσουν τη φωνή τους και χωρίς να εκτεθούν ατομικά να εκφραστούν για θέματα που μπορεί να είναι περισσότερο ή λιγότερο προσωπικά κι ευαίσθητα, γιατί μέσα από το βίντεο οι μαθητές νιώθουν προστατευμένοι. Κατά τη δημιουργική διαδικασία διερευνούν τις απόψεις τις δικές τους και των άλλων, διαπραγματεύονται, μαθαίνουν να βλέπουν μέσα από τα μάτια του συμμαθητή τους.

Συμπεράσματα

Με ένα τρόπο που τους είναι οικείος και διασκεδαστικός συμμετέχουν «καλοί» και «κακοί» μαθητές ισότιμα, γιατί η ομάδα του συμμετοχικού βίντεο δεν ενδιαφέρεται για σχολικές επιδόσεις. Και αφού αναλάβει ο καθένας το δημιουργικό μέρος που είναι στα μέτρα του, αφού κοπιάσουν όλοι μέσα από την ομαδική δουλειά, τότε φθάνει η στιγμή της προβολής, που θα κοινωνήσουν το δημιούργημά τους στους άλλους και θα εγκαινιάσουν ένα δίαυλο επικοινωνίας μαζί τους. Μια επικοινωνία που τους δένει και τους ξυπνάει την έννοια της ομαδικότητας και της συνεργατικότητας.

Βιβλιογραφία

- Πιλήσης, Θ. (2011). Η σχολική κοινωνική εργασία στην Ελλάδα: Διαπιστώσεις, προκλήσεις και προβληματισμοί. Στο Σ. Πάρλαλης, *Οι Πρακτικές εφαρμογές της Κοινωνικής εργασίας στην Ελλάδα και την Κύπρο*. Πεδίο.
- Πούλιος, Ι. (2013). *Κινηματογραφική Αγωγή: Δημιουργώντας στην τάξη μια ταινία μικρού μήκους*. Υποστηρικτικό υλικό για τη δημιουργία ταινίας μικρού μήκους. Σέρρες: Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Δ/νση πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης Σερρών.
- Τοπικό Θεματικό Δίκτυο Π.Ε. Αν. Θεσ/νίκης. (2018). «Κινηματογραφική Εκπαίδευση» της Διεύθυνσης Π.Ε. Ανατολικής Θεσσαλονίκης. Ανάκτηση 10 4, 2021, από <https://peanatolikithessal.wixsite.com/cinemaeducation>
- Τριλίβα Σ., & Α. (2008). *Ούτε Καλύτερος ούτε Χειρότερος... Απλά Διαφορετικός!* Αθήνα: Gutenberg.
- Τσιώλης, Γ. (2015). Ανάλυση ποιοτικών δεδομένων: διλήμματα, δυνατότητες, διαδικασίες. Στο Γ. Π. (επιμ.), *Ερευνητική Μεθοδολογία στις Κοινωνικές Επιστήμες και στην Εκπαίδευση. Συμβολή στην επιστημολογική θεωρία και την ερευνητική πράξη* (σσ. 473-498). Αθήνα: Πεδίο.
- Askanius, T. (2014). Video for Change. Στο T. T. edited by Karin Gwinn Wilkins, *The Handbook of Development Communication and Social Change* (σσ. 453-470). Somerset: John Wiley & Sons.
- BFI, E. (2003). *Look Again! A teaching guide to using film and television*. London: British Film Institute.
- Bijmens, M. V. (ND). *Handbook on Digital Video and Audio in Education, Creating and using audio and video material for educational purposes*. The Videoaktiv Project.